

Begreppsanalys – ett måste för att nå semantisk interoperabilitet

Det digitala samhället ställer stora krav på kommunikation. Kommunikationen mellan människor, mellan människor och datasystem och mellan olika datasystem bör vara effektiv och smidig. Det är många som har tagit sig an de *tekniska* utmaningar som behövs för att möjliggöra kommunikationen. Men lika mycket uppmärksamhet har inte ägnats åt det innehållsliga och strukturen på innehållet eller åt anpassningen till det språk och de termer och begrepp som verksamheten använder. Framför allt har inte sådant arbete fått lika mycket resurser. Beställarna av IT-stöd och datasystem har inte heller alltid varit på det klara med att särskilt ta reda på hur en utförare tänkt gripa sig an innehållet.

Förmågan hos datasystem att kommunicera väl med varandra och uttrycka det människor menar benämns ibland "den semantiska interoperabiliteten". Om man inte har preciserat språket, dvs. bestämt vilka benämningar som ska användas och vad dessa står för, kan man inte vara säker på vad som menas. Utan definitioner eller tydliga beskrivningar så gör man mer eller mindre bra gissningar om vad termerna står för, och kvaliteten på den semantiska interoperabiliteten blir låg. Den stora frågan är hur många IT-projekt som gått i stöpet på grund av bristfällig semantisk interoperabilitet.

Det är här terminologiarbetets metoder och principer för begreppsanalys kommer in i bilden. Med det terminologiska angreppssättet kan man få fram en entydig, språkligt konsistent och tydlig informationsstruktur. Begreppsanalys är ett måste i utvecklingen av datasystem!

Så här säger Malcolm D Chisholm, som sysslat med IT, datahantering och metadata i trettio års tid, i sin bok *Definitions in information management. A guide to fundamental semantic metadata*¹:

"In order for data to be used successfully, it is necessary to completely understand what that data is intended to represent, how it is intended to represent it, and the degree to which it achieves such representation. This is necessary whether it is people or computers that must use the data in question. [...] After all, if we go to the trouble of storing data, surely we must know what it means? Unfortunately, this is not always the case. There is no automatic mechanism that guarantees consistency in the design, population, and interpretation of data involving a host of automated processes and human beings. All too often, data stores are defined in unclear ways [...]"

I rapporten *Semantisk interoperabilitet : slutrapport för projektet Semantisk interoperabilitet, 2007–2009* (Mojtahed, V., Eklöv, M. & Zdravkovic, J.) skrivs också om vikten av att man arbetar med den semantiska interoperabiliteten, se "Bok- och lästips" s. 9.

¹ ISBN 978-0-615-35754-6

Uppdrag på gång på TNC

FMV

TNC arbetar sedan i september med ett uppdrag för FMV (Försvarets materielverk). I våras gick FMV ut med en upphandling som rörde FMVs tillämpning av standarden PLCS (Product Life Cycle Support). Man behöver här bland annat terminologitjänster. TNC ska inledningsvis analysera vad som är verksamhetens begrepp, som kan behöva definieras, och vad som är informationsklasser i det datasystem man använder.

SVA

I september fick TNC ett uppdrag från SVA (Statens veterinärmedicinska anstalt) att bringa reda i den terminologi som används inom AniBioThreat. AniBioThreat är ett EU-projekt som syftar till att förbättra riskhanteringen inom området djur, djurfoder och livsmedel av animaliskt ursprung. I första hand ska begrepp som "bioberedskap", "bioterrorism", "riskbedömning" m.m. definieras på både engelska och svenska.

Term-O-Stat: IAF

IAF (Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen) har i höst tagit ett större grepp om sitt terminologiarbete. Myndigheten har genomfört de två första stegen enligt TNCs och Fodinas modell Term-O-Stat. I det första steget har Fodina automatiskt genomsökt ett stort antal rapporter och webbsidor från IAF och ur dessa funnit ett antal termkandidater som TNC sedan sorterat och klassificerat. Med detta som grund kan man sedan gå vidare och reda ut begrepp i mindre begreppskluster. Syftet är att få fram myndighetens centrala begrepp och uppnå en gemensam uppfattning om dessa. (Mer om Term-O-Stat går att läsa i rapporten "[Språkteknologi för ökad tillgänglighet](#)".)

Högskoleverket

TNC har sedan 2007 arbetat i en arbetsgrupp på Högskoleverket med myndighetens elektroniska svensk-engelska ordbok för högre utbildning. Varje år har det gjorts en eller flera revideringar och utökningar av ordboken. I slutet på 2011 kommer den femte versionen av ordboken att läggas in dels i Rikstermbanken, dels på Högskoleverkets webbplats.

Utländskt besök på TNC: Marta Małachowicz, Warszawas universitet, Polen

Under två veckor i september hade TNC besök av Marta Małachowicz. Marta undervisar i ryska och översättning på institutionen för tillämpad lingvistik vid Warszawas universitet, och kom till TNC inom ramen för ett projekt vid universitetet. Hon disputerade 2008 med en avhandling om kunskapsöverföring i

översättnings-sammanhang. Hennes forskningsintressen inom fackspråk och lingvistik inkluderar även textlingvistik och terminologi.

1. How come you decided to visit TNC?

I met Anna-Lena, the manager of TNC, at a conference in Vilnius in 2006. We had a conversation about terminology, and I found that she is very passionate about her work and the work of TNC. I was at that time a Ph.D. student at my university and I had some theoretical knowledge of terminology. I decided that one day I would visit TNC to see what practical terminology work is like.

2. What is the most valuable learning experience you made during your visit?

I learned a lot about the work done at a national terminology centre, i.e. important prerequisites for it and threats and challenges that they face in Sweden. I saw how theory and practice comes together, as the TNC team carries out crucial projects like Rikstermbanken or joint terminology groups and does a lot of research. It was very interesting to see the example of companies who ask for help in terminology management and TNC's method of solving certain terminology problems in large organizations. Last but not least, it was fantastic to meet enthusiasts of languages and terminology work devoted to raising terminological awareness.

3. Why do you think terminology work is important?

Terminology is part of every activity in our life. I believe that we all do some terminology work, but we sometimes do not realize it. Well-planned terminology work is important for good communication and language cultivation. Nowadays, when the world unites in many aspects, terminology work helps remove communication barriers and at the same time saves the nations' identity.

Under hösten genomför vi en enkätundersökning på Rikstermbankens webbplats. I enkäten vill vi få svar från användarna på frågor om Rikstermbankens innehåll och funktioner. Vi undrar också över när och varför man söker i Rikstermbanken. Syftet med enkäten är att kunna utveckla Rikstermbanken i en riktning som svarar mot verkliga behov hos användarna, oavsett om man arbetar vid en myndighet eller inom ett företag. En behovsanalys behövs också för den fortsatta finansieringen från

Näringsdepartementet. Vi är tacksamma om så många som möjligt svarar på enkäten.

I nuläget innehåller Rikstermbanken drygt 80 000 termposter, och det står flera större ordlistor på tur att bli importerade. Numera finns det även termposter med term motsvarigheter på arabiska och somaliska.

Frågor om Rikstermbanken besvaras av [Anna-Lena Bucher](#) och [Henrik Nilsson](#).

Grundkurs i terminologi och lunchseminarium på TNC

Den **18 november** ger vi kursen "Red ut begreppen" hos oss i Solna. Under en hel dag får kursdeltagarna möjlighet att förkovra sig i begreppsanalys med utgångspunkt i det terminologiska angreppssättet. Anmälan kan göras [här](#).

Den **9 december** har vi lunchseminarium med temat "Definitioner – en enda soppa?" Vi äter soppa och diskuterar olika typer av definitioner och varför en bra terminologisk definition kan liknas vid en buljongtärning. Du hittar mer information och anmälningsblankett på [TNCs webbplats](#).

Frukostseminarium om terminologiledningssystem (TLS)

En intresserad skara från både privat och offentlig sektor dök upp till frukost hos TNC den 18 oktober. De ville höra vad ett terminologiledningssystem skulle kunna innehålla – och om ett sådant behövs. Henrik Nilsson, som höll i presentationen, gav bland annat exempel på hur man kan tillämpa den s.k. PDCA-cykeln² i terminologiarbetet. Han visade också några organisationsmodeller och standarder för

² PDCA står för Plan, Do, Check, Act.

olika processer som en del som arbetar med terminologiarbete använder i dag. Seminariet kommer att upprepas framöver, så skicka gärna in en intresseanmälan till [TNC](#) om du vill delta då.

Termkonferensen 2011

Årets termkonferens för vård och omsorg hölls 3–4 oktober i Svenska Läkaresällskapets lokaler i Stockholm. Temat för i år var "Goda ord för god vård och omsorg". I föredragen framhölls det hur arbete med terminologi och informationsstrukturer kan höja kvaliteten i vård och omsorg.

Representanter för Socialstyrelsen berättade om sitt nya uppdrag från regeringen som innebär att förbereda för att etablera och driftsätta en organisation med ett samordningsansvar för en ändamålsenlig och strukturerad information i vård och omsorg.

Representanter för olika landsting visade upp goda resultat från sina arbeten med dokumentation av information enligt strukturerade mallar. Kommunernas handlingsplan för e-hälsostrategin presenterades, och vikten av en enhetlig terminologi framhölls som ett väsentligt element. Man tog som ett exempel att det i dag fanns flera beskrivningar av vad begreppet "morgonomsorg" kan innebära. För att man ska kunna göra kvalitativa och användbara jämförelser mellan exempelvis kommunernas tidsåtgång för morgonomsorgen, behöver man mena samma sak.

Åsa Holmér från TNC höll ett föredrag om skillnaden mellan terminologilärans begrepp och informationsstrukturens klasser. Hon poängterade vikten av att vara klar över att verksamheten informationsstrukturerar och verksamheten terminologiarbete har olika syften och använder olika metoder. Ibland används samma term – men dessvärre för olika begrepp. Det förvirrar.

Notiser

"Språklagen i praktiken"

Språkrådet har kommit ut med *Språklagen i praktiken*, en skrift som innehåller en genomgång av språklagens bestämmelser och som ger råd och tips om hur lagen ska tolkas och tillämpas. Paragraf 12 – som säger att myndigheter har ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas – har fått ett eget kapitel i boken. Skriften kan beställas mot portoavgift [här](#). Den finns också i pdf-version [här](#).

Energimyndigheterna ensar

Ett antal energimyndigheter (Energimyndigheten, Elsäkerhetsverket, Energi- marknadsinspektionen och Affärsnätet Svenska kraftnät) har haft ett regeringsuppdrag från Näringsdepartementet att inventera vilka termer, definitioner och begrepp som används i författningar inom energiområdet. Genom inventeringen ville man få en uppfattning om huruvida det förelåg några inkonsekvenser och vilka

eventuella ensningar som skulle kunna behövas. Cirka 350 definitioner från de lagar, förordningar och föreskrifter som rör energiområdet har sammanställts och analyserats. Slutsatsen är att endast ett fåtal begrepp definieras olika av dessa myndigheter. I några flera fall skiljer sig definitionerna bara marginellt åt, och det är därför inte överhängande att ändra dem. Slutrapporten avslutas med en ordlista som förhoppningsvis kan publiceras i Rikstermbanken på sikt.

Termium

TERMIUM Plus®, den kanadensiska regeringens termbank, har kompletterats med cirka 18 000 termer på portugisiska. Sammanlagt innehåller den nu nästan 4 miljoner engelska och franska termer och mer än 200 000 spanska.

Nunavut har varit ett autonomt område i Canada sedan 1999. 2009 antog man där "The Inuit Language Protection Act" som syftar till att skydda och revitalisera språket som talas där. En sektion för språket kommer också snart att läggas till i Termium.

"Sprognyheder" från Danmark

"Sprognyheder" heter det danska [Sprogmuseets nyhetsförmedlingstjänst](#). Sprog-museet samlar in nyheter från Internetmedier i hela världen och ger länkar till dessa.

Nytt nyhetsblad från Norge

Den norska terminologitjänsten vid Språkrådet i Norge har börjat ge ut ett nyhetsbrev som heter Termposten. Läs mer [här](#).

"When does terminology really pay?"

Eftersom många frågar sig just detta vill vi tipsa om en artikel i den tyska webbtidningen TC World som har just den titeln. Läs artikeln [här](#).

Terminologifrämjandet

TNCs abonnenter är med i [Terminologifrämjandet](#). Som abonnent får man bland annat rabatt på TNCs ordlistor och möjlighet att ställa frågor till termtjänsten. Dessutom blir man inbjuden till seminarier om terminologiarbete och fackspråk som TNC arrangerar.

Ett stort abonnemang kostar 7 800 kronor (exkl. moms) per år och ger nio timmar av TNCs tid. Tiden kan bland annat utnyttjas till

- terminologifrågor
- textgranskning
- strukturering av terminologisk information
- medverkan i interna terminologidiskussioner.

TNC kan också komma till interna möten och informera om fackspråk och terminologiarbete.

Termfrågor

Som abonnent i Terminologiframjandet förköper man tid som kan användas till exempelvis TNCs termtjänst. Under rubriken *Termfrågor* redovisar vi några av de frågor och svar som kommit till termtjänsten den senaste tiden. Har du kommentarer eller tillägg till svaren får du gärna höra av dig.

Fråga: Jag har hört talas om synonymer och homonymer, men vad är en *retronym*?

Svar: Benämningen *retronym* är inte så etablerad som term men kan användas om ett uttryck som skapats för ett sedan tidigare namngivet begrepp till följd av att begreppet har vidgats och det ursprungliga uttrycket blivit för övergripande. Utvidgningen av begreppet har oftast att göra med teknisk utveckling. Exempel på retronymer är *tjock-tv* (använt i stället för det övergripande *tv*, som ju nu står för både *platt-tv* och *tjock-tv*), *akustisk gitarr*, *papperstidning*, *snigelpost*.

Fråga: Jag jobbar som redaktör inom ett projekt, där vi ska publicera ett antal rapporter. En handlar om kokleaimplantat till vuxna, och jag har stavat det just så, *koklea*. Det har kommit en del kritiska synpunkter mot det, med argumentet att *cochlea* är en inarbetad stavning och att implantatet ofta kallas *CI*. Jag har svarat att vi har ett ansvar att utveckla svensk terminologi, bland annat med hänvisning till språklagen. Vad säger TNC?

Svar: I arbetet med översättningen av Snomed CT har det tagits ett principbeslut om att man bör använda formen *kokleaimplantat* på svenska. Vi avråder där från förkortningar av typen *CI* som mer bör betraktas som jargong. När initialförkortningarna tas ur sitt sammanhang blir de oftast otydliga. Dessutom är det ju en annan sak att man använder förkortningarna i tal, men i skrift ska man vara försiktig.

Fråga: Jag undrar om TNC skulle kunna säga något om orden *mål* och *målsättning*. Är det någon betydelseskillnad?

Svar: Det finns en definition i Socialstyrelsens termbank som vi tycker ringar in *mål* tydligt: 'avsett resultat av aktivitet'. Ordet *målsättning* är luddigare, har inte samma stringens. Vi har heller inte någon definition, vilket tyder på att *målsättning* inte uppfattas som lika tydligt utan just är lite luddigare.

Fråga: Finns det någon standard om hur man förkortar masterexamen? På vår examensfest funderade vi lite på det. Alternativet *fil.mast.* låter ju minst sagt lite konstigt, men frågan är om det finns något bättre.

Svar: Nej, vi har inte sett någon förkortning av masterexamen än, och det finns ingen standard om det. Men det kan nog komma att bli *fil.mast.* i analogi med *fil.kand.* och *fil.mag.* Tiden får utvisa det.

Fråga: Jag hoppas kunna få hjälp med en fråga som kom upp på ett möte igår. Hur definieras *tjänst* respektive *service*? Vi diskuterade benämningen på en ny kommitté, som hittills gått under arbetsnamnet "kommunservice till företag". Vi blev osäkra på vilket uttryck vi skulle välja.

Svar: Generellt kan sägas att *service* och *tjänst* många gånger används helt synonymt. Om det finns någon skillnad i användningen, så verkar det vara att *service* ofta används lite mer övergripande.

Så termen *service* kan stå för två begrepp:

1. underhåll och kontroll av t.ex. maskiner
2. åtgärd eller aktivitet som utförs i syfte att betjäna kunder

När *service* används för att benämna åtgärd eller aktivitet är termen synonym med *tjänst*. I flera källor som vi tittat i för att se hur termerna används, verkar det som om *service* ofta används mer övergripande.

Men det finns exempel där detta inte stämmer. Exempelvis definieras *hemtjänst* som 'bistånd i form av *service* och personlig omvårdnad i den enskildes bostad eller motsvarande' och att denna *service* i kommentaren utgörs av "t.ex. hjälp med inköp, ärenden på post och bank och tillredning av måltider". Det kanske i stället borde hetat "*hemservice*" där "tillredning av måltid" är en ingående *tjänst*. Men nu är *hemtjänst* en etablerad term och det är svårt att ändra på den.

Er benämning "kommunservice till företag" kan ni troligen behålla så. Om denna *service* syftar på något övergripande (som i sig kanske inbegriper olika *tjänster*), så kan det vara en riktigt bra benämning.

Fråga: När uppstod uttrycket *härds smälta*?

Svar: Det är svårt att säga, men tidigast efter Harrisburg-katastrofen, det vill säga i slutet av 1970-talet. Trots ett gediget sökande i olika källor om kärnteknik och kärnfysik har vi inte hittat något belegg för termen *härds smälta* förrän i "Kärnkraft från A till Ö" (Larsson & Löfveberg, 2. uppl. 1980) som skriver: "härds smälta, nedsmältning av kärnbränsle i en reaktor på grund av att kylningen upphört och att nödkylsystemen inte heller fungerar. För att härden skall smälta behöver temperaturen gå upp till över 2 000 °C. En tillräckligt stor härds smälta kan, om också reaktorinneslutningen skadas svårt, ge upphov till stora utsläpp av radioaktiva ämnen."

Varken Lars-Gunnar Larsson (författaren till den nämnda boken) eller Nils-Göran Sjöstrand (professor i reaktorfysik och ordförande i den kommitté som utarbetat TNCs kärnenergiordlistor) kunde påminna sig att de stött på uttrycket före slutet av 1970-talet. Enligt Lars-Gunnar Larsson fanns det inte med i begreppsvärlden, utan man hade då en tekniskt optimistisk syn. Det var alltså inte så att man använde något annat uttryck utan begreppet diskuterades knappt.

Fråga: Finns det någon svensk etablerad term för *serious game*? Det är ett spel som används för lärande och kompetensutveckling. Det kan till exempel användas i professionella sammanhang för att lära någon något, ändra en persons eller ett företags beteende (till större effektivitet, bättre kundpassning e.d.).

Svar: Vi har sett att *lärande lek* används i skolan för lek som inte bara ska användas för att roa utan också för att man ska lära. "Lärande" ger också här en bättre beskrivning av begreppet än "allvarligt spel" som direktöversättningen skulle vara. Vi föreslår därför *lärande spel* som svensk term. Någon svensk etablerad term tycks inte finnas (ännu).

Fråga: Jag är socionom men har inte arbetat på länge, så nu har jag fått möjlighet att auskultera på en arbetsplats. Men när jag ringt runt och frågat om man har möjlighet att ta emot mig förstår ingen ordet *auskultera*. Används det inte längre? Jag ska ju inte praktisera utan vara med och lära mig genom att studera andra som arbetar.

Svar: Jo, *auskultera* används men mer som en fackterm inom utbildningsområdet. Det kan vara därför som många inte känner till termen. Och du använder den helt riktigt. För övrigt används *auskultera* och *auskultation* i två betydelser, dels i en mer abstrakt betydelse ('direkt studera yrkesutövning på platsen', som det du ska ut och göra), dels i en mer konkret och medicinsk ('undersöka genom att lyssna på ljud från kroppsliga organ', t.ex. hjärta och lungor).

Bok- och lästips

Management från A till Ö : förklaringar till mer än 200 begrepp och modeller (Karlöf, B. & Lövingsson, F. H.)

[Ur förlagsinformation:] Begreppen inom managementområdet är ofta oklara och inte sällan saknas allmänt accepterade definitioner. Författarna försöker här i tvåhundra artiklar förklara lika många av de vanligaste begreppen och modellerna på ett sätt som ska passa för både praktiskt och akademiskt intresserade läsare.

2. [utökade] utgåvan. Stockholm: SIS förl., 2010. 415 s. (SIS HB 306)

Ontologier og taksonomier : Nordterm 2009, København 9.-12. juni 2009 (Nistrup Madsen, B. & Erdman Thomsen, H. (red.))

Publikationen är cd-rombaserad och innehåller de kompletta och slutliga konferensföredragen (34 stycken). TNC har bidragit med sex artiklar.

København, 2011. 218 s. + 1 cd-rom. ISBN 978-87-994577-0-0

Ordlista för tolkar : svenska-kurdiska

[Ur förlagsinformation:] Det unika med ordlistan är att den omfattar båda de stora varieteterna av kurdiska som talas i Sverige och att den delvis tar hänsyn till språkbruket i några av de mindre frekventa varieteterna. Vidare har man skapat en hel del nya termer utifrån det svenska språkbruket – något som är av intresse i det enda landet där kurdiska nu är ett erkänt språk, i regionen Kurdistan i norra Irak. Ordlistan lämnar alltså ett bidrag till att skapa terminologiska normer för kurdiska, vilket främjar en standardisering av språket.

[TNC har i ett tidigt skede deltagit i utarbetandet av ordlistan.]

Stockholm: TÖI : Fritzes, 2011. 521 s. ISBN 978-91-38-32536-0

Recommendations for terminology work (Conference of translation services of European states working party on terminology and documentation (COTSOES))

Den här utgåvan är grundligt reviderad jämfört med den första från 1990, inte minst mot bakgrund av Internets utveckling.

2., rev. and enlarged ed. Bern: Swiss federal chancellery, Terminology section, 2002. 112 s. ISBN 3-907871-07-3

Semantisk interoperabilitet : slutrapport för projektet Semantisk interoperabilitet, 2007–2009 (Mojtahed, V., Eklöv, M. & Zdravkovic, J.)

[Ur sammanfattning:] Semantisk interoperabilitet syftar till förmågan att uppnå gemensam förståelse för en eller flera domäner innan utbyte av operativ information äger rum mellan heterogena system. Eftersom historiska och faktiskt även aktuella utvecklingsprocesser inte tar hänsyn till bevarandet av innebörden hos begrepp vid utbyte av information, så kommer alla försök att integrera heterogena system i gemensamma och multinationella operationer att förbli bristfälliga ... Lösningen för att möjliggöra kommunikation mellan olika ledningssystem på en semantisk nivå kommer med nödvändighet att innefatta en arkitektur med någon sorts gemensam eller överenskommen begreppsapparat (ontologi) som utvecklas och hanteras med hjälp av formella metoder.

Stockholm: FOI, 2009. 101 s.

Semi-automatic translation of medical terms from English to Swedish : SNOMED CT in translation (Lindgren, A.)

[Ur sammanfattning:] Den internationella kliniska terminologin SNOMED CT har översatts från engelska till svenska under ansvar av Socialstyrelsen. Den här studien utfördes för att påvisa om semiautomatiska översättningsmetoder skulle kunna utföra tillräckligt bra översättning med färre resurser än manuell översättning. Den engelsk-svenska medicinska ordlistan TermColl användes som bas för översättning av delmängder av SNOMED CT via översättningsminne och genom statistisk översättning. Med Socialstyrelsens översättningar som referens påöngsattes the semiautomatiska översättningarna via BLEU. Resultaten visade att

statistisk översättning gav ett betydligt bättre resultat än översättning med översättningsminne, men över lag var resultaten alltför dåliga för att semiautomatisk översättning skulle kunna rekommenderas i detta fall.

Linköping: LiTH, 2011. 76 s.

Språkrådets svensk-finska socialordlista (Terne, M. (red.))

[Ur förlagsinformation:] Ordlistan innehåller det centrala ordförrådet inom socialförsäkring, äldre- och ungdomsvård, familjerätt, hälso- och sjukvård, missbrukarvård och flyktingmottagning. Den bygger på och fördjupar den svensk-finska socialordlista som gavs ut av Sverigefinska språknämnden 1992. Nya termer och begrepp har införts och föråldrade har avlägsnats. Den nya ordlistan är speciellt avsedd för dem som tjänstgör inom den sociala sektorn, kommun- och landstingsanställda inom det finska förvaltningsområdet, översättare, tolkar och redaktörer, men den är viktig för alla sverigefinländare som strävar efter att uppdatera sin tvåspråkighet. Den avslutas med ett finsk-svenskt register.

Stockholm: Språkrådet, 2011. 155 s. ISBN 978-91-7229-086-0

State of the art on semantic IS standardization, interoperability & quality (Folmer, E. & Verhoosel, J.)

[Ur förlagsinformation:] ... contains a broad overview of relevant studies in the area of semantic IS standards. It includes an introduction in the general topic of standardization and introduces the concept of interoperability. The primary focus is however on semantic IS standards, their characteristics, and the quality of standards. Sidesteps are made to the economics of standards, the development & adoption of semantic IS standards, and the latest trends in the area of standardization.

Delft: TNO, 2011. 145 s. ISBN 978-90-9026030-3

Termlexikon i statsvetenskap (Åström, K. (red.); Lewin, L. (fackgranskare))

[Ur förlagsinformation:] 2 400 uppslagsord från statsvetenskapens olika områden finns samlade och förklarade i detta lexikon. Ett antal delområden behandlas, bl.a. politisk teori, jämförande politik, internationell politik, offentlig förvaltning, svensk politik och forskningsmetodik/vetenskapsteori.

Lund: Studentlitteratur, 2011. 288 s. ISBN 978-91-44-05970-9

Summary in English

Concept analysis – the way to achieve semantic interoperability

“Semantic interoperability” is often understood as the ability of any communicating entities (not only computers) to share unambiguous meaning. If the language used in communication is ambiguous, e.g. if there is no consensus on which terms are to be used or on which concepts these terms designate, there is only a meager chance of achieving a high level of semantic interoperability.

Is there any way out of the problem? Principles and methods of terminology work and especially terminological concept analysis are useful when the information structure of an IT-system is to be developed. If you analyze and properly define your

concepts before you start modeling it will pay off in a more complete semantic interoperability.

Malcolm D Chisholm (USA) sounds very convincing when he remarks in his book "Definitions in information management. A guide to fundamental semantic metadata" that:

"In order for data to be used successfully, it is necessary to completely understand what that data is intended to represent, how it is intended to represent it, and the degree to which it achieves such representation. This is necessary whether it is people or computers that must use the data in question. [...] After all, if we go to the trouble of storing data, surely we must know what it means? Unfortunately, this is not always the case. There is no automatic mechanism that guarantees consistency in the design, population, and interpretation of data involving a host of automated processes and human beings. All too often, data stores are defined in unclear ways [...]"

Projects under way

TNC's terminological services are right now in demand by Swedish public authorities. Just a few examples:

FMV, Swedish Defence Materiel Administration has engaged TNC to help with the application of the PLCS (Product Life Cycle Support) standard. At the initial stage, TNC has to establish the difference between central concepts to be defined and information classes to be used in the computer system.

SVA, National Veterinary Institute, together with a number of other national authorities and international partners, is participating in AniBioThreat, a large-scale EU project, aimed at improving risk management concerning animals, animal feed and food of animal origin. TNC's task is to help bring order in the terminology used in the project.

IAF, Swedish Unemployment Insurance Board has implemented the two first stages of Term-O-Stat (a four-stage terminology management model developed by TNC and Fodina Language Technology AB). At the third stage, a more elaborate terminological analysis of selected concept clusters will be undertaken under TNC's guidance.

Since 2007 TNC has been involved in the compilation of the *Swedish-English Vocabulary for higher education* together with domain experts from

Högskoleverket, Swedish National Agency for Higher Education. By the end of 2011 the fifth revised edition of the vocabulary will be published in Rikstermbanken and on the Agency's web site.

Polish university teacher at TNC

Marta Małachowicz teaches Russian and translation at the Department of Applied Linguistics at Warsaw University, Poland. Her two-week stay at TNC in September–October was made possible through a grant from the European Social Fund under the Human Capital Operational Programme. Marta's ambition was to learn more about practical terminology work "in situ". Has she succeeded? Read Marta's answers (in English) to TNC-aktuell's questions in the Swedish version above.

News from Rikstermbanken

Since September, an Internet survey is on-line on Rikstermbanken's website. The aim of the survey is to get an overview of who the users are, of their needs and preferences with a view to Rikstermbanken's further development as well as of securing its future funding.

Today, Rikstermbanken contains about 80 000 terminological entries, and a number of larger terminology collections are in the pipeline ready to be imported. New languages in the entries are Somali and Arabic.

Courses and seminars

Breakfast seminar 18 September

A promise to discuss a brand new concept of 'management system for terminology' drew an interested crowd from both private and public sectors to TNC. Henrik Nilsson presented this new way of dealing with terminology by giving examples of how to apply the so-called PDCA cycle to terminology work, and by discussing various models which are used today in organizations involved in terminology work. The seminar will be repeated in the future.

Term conference 2011

This year's term conference for health care services was held 3–4 October at the premises of the Swedish Society of Medicine in Stockholm. The theme was "Good words for good health care" and many of the presenters looked into how the work with terminology and information structures can improve the quality of health care services. Åsa Holmér from TNC warned for a terminological confusion which can arise when the same terms are used in different fields of activity to designate widely different concepts. She gave examples from terminology work and information structuring, two fields which have different purposes and use different methods, but which use the same terminology.

"When does terminology really pay?"

Interested to know the answer? Download an article from a German e-magazine [here](#).

TNC-aktuellt

Ansvarig utgivare: Anna-Lena Bucher.
Redaktion: Anna-Lena Bucher, Åsa Holmér, Henrik Nilsson
Förlag: AB Terminologikum TNC
Adress: Västra vägen 7 B, 169 61 Solna
Tel.: 08-446 66 00. Fax: 08-446 66 29
E-post: tnc@tnc.se
Organisationsnummer: 556562-8491
TNC-aktuellt utkommer med 2–4 nr/år

Vill du inte ha nyhetsbrevet i fortsättningen, svara då på det här brevet med "Inte TNC-aktuellt längre" i ärenderaden.